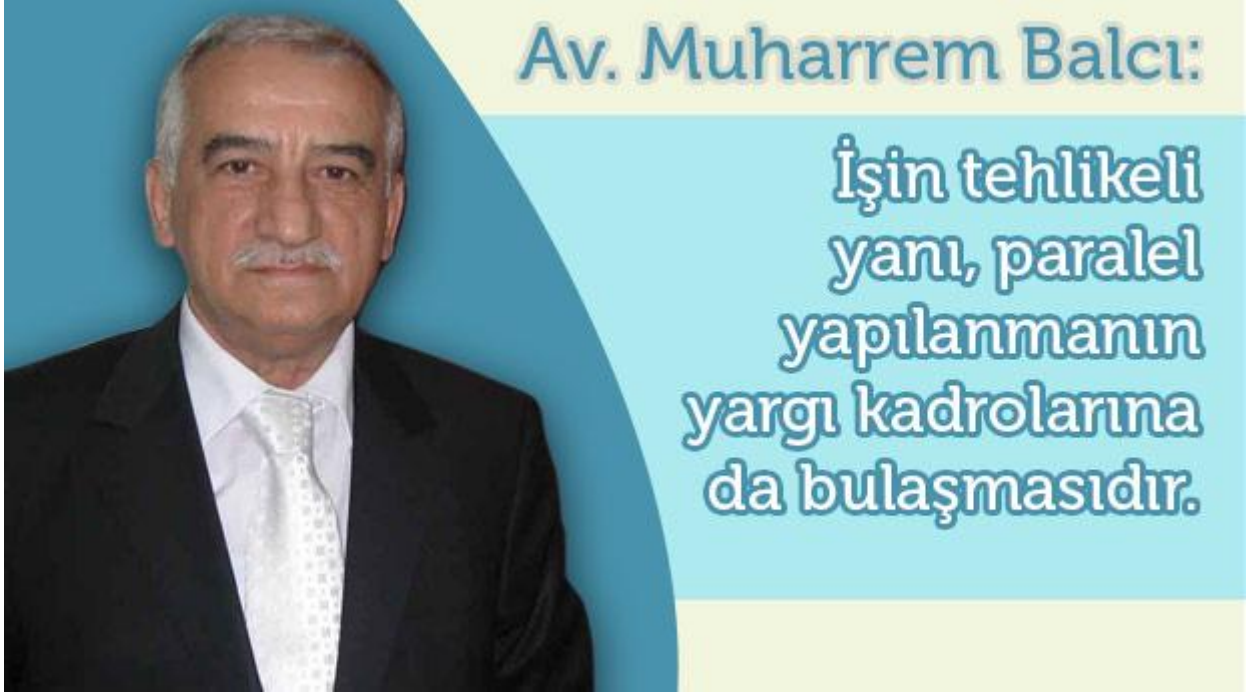

'Hukukçuların güvenilirliği dip yaptı'

17 Aralık operasyonu sonrası yargı üzerinde oluşan soru işaretlerini Avukat Muharrem Balcı ile konuştuk.

Engin Dinç'in röportajı

17 Aralık operasyonunun ardından özellikle Türkiye'deki hukuk sistemi, yargı camiası masaya yatırıldı. Yaşananların, yargı ve polis içinde oluşturulan bir cunta veya paralel devletle, halkın iradesine dayanan siyasal iktidarı yolsuzluk üzerinden yapılmaya çalışılan bir nevi darbe olduğu kamuoyunda genel kabul görüyor. 17 Aralık sonrası yaşananlara bu gözle bakıldığında, Türkiye'de ilk defa savcıların bu kadar medya önünde ve kamuoyunu etkilemeye çalışırken görüyoruz. Yargı üzerinde oluşan bu soru işaretlerini Avukat Muharrem Balcı ile konuştuk.

Öncelikle 17 Aralık operasyonunu normal bir hukuki süreç olarak mı yoksa siyasete yapılan bir darbe olarak mı görmek gerekir? Yaşanan gelişmelere baktığınızda sizin bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

17 Aralık Operasyonunu normal süreç olarak görebilmek için kullanışlı aptal olmak gerekir. Hükümet de böyle algılamış olmalı ki bu operasyonu bir darbe teşebbüsü olarak değerlendirdi ve üzerine gidiyor. Birbiriyle ilgisiz 3 ayrı soruşturmayı tek bir çuvala koyup hükümet üyeleri ve iktidar aleyhine darbeye dönüştürürcesine operasyon yapmak tam anlamıyla bir darbe teşebbüsüdür. Nitekim 28 Şubat darbesi de benzer yöntemlerle medyayı da kullanarak yapılmıştı. Aynı şekilde 60 darbesi de bebek - köpek davalarıyla bezenmişti.

27 Aralık darbe teşebbüsü diğer darbelerin aksine gizli bir örgüt tarafından tezgahlanmıştır. Önceki darbeler ve teşebbüsler TSK kaynaklıdır ama TSK legal bir yapılanmadır. Her ne kadar TSK içinde derin yapılardan bahsedilse bile TSK bu darbelere onay vermiştir veya 1961 ve 1980'de olduğu gibi bizzat yapmıştır. 17 Aralık darbe teşebbüsü ise, elemanlarının kahir ekseriyetinin 'kod adı' kullandığı, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında örgütlenen bir paralel yapı tarafından tezgahlanmıştır.

HSYK'nın 'adli kollukla ilgili yönetmelik' hakkında açıkladığı bir 'korsan bildiri' sonrası bu kurum tartışılmıştı. Siz HSYK'nın böyle bir bildiri açıklamasını nasıl yorumluyorsunuz? Bu bildirin devam eden yargı süreçlerini etkileyeceğini bile bile HSYK nasıl böyle bir bildiriye imza atmıştır?

HSYK bir kamu kuruluşudur ve eylem ve işlemlerini kararlarıyla ortaya koyar. Kamu kurumları kamuoyu ile konuşmaz işini yapar. Kaldı ki daha sonra kendisinin önüne gelme ihtimali olabilecek ihtilaflar hakkında ve her türlü hak ve yükümlülüklerini düzenlediği üst yargı kurumları ve üyelerinin kararlarını etkileyecek şekilde ihsas-ı reyde bulunamaz, HSYK, kendini aşan şekilde tarafgirlik pozisyonu almış, kamuoyunu ve üst yargı üyelerini etki altına almıştır.

HSYK sözkonusu bildiriye, HSYK Başkanı veya vekilinin çağrısı olmadan ve onların yokluklarında karar vererek yayınlamıştır. Bu nedenle korsan bildiri sıfatını hak etmiştir. Bir kamu kurumunun bu kadar gözü dönmüslük haline Türk siyaset ve hukuk tarihinde ilk defa rastlanmaktadır. Tabii ki de yargının, yürütme ve siyaset karşısında ilk defa bu kadar militanlaşmış hali.

17 Aralık operasyonuyla gündeme gelen İstanbul Başsavcivekili Zekeriya Öz'ün Dubai tatili, bir belediye başkanını üzerinde nüfuz kurmaya çalışması ve son olarak dün yaptığı açıklamalara bakarsak, savcının bu kadar kamuoyu önünde olması ve tabii tartışılır olması, bu savcıya ve yürüttüğü soruşturmalara karşı bir güven sorunu ortaya çıkarmıyor mu?

Savcının bu kadar kamuoyu önüne çıktığı bir dönemi 35 yıllık meslek hayatımda ilk defa görüyorum. 28 Şubat sürecindeki militan başsavcılar daha bu kadar öne çıkmamış, bu kadar medyatik olmamışlardı. Demek ki kendileri ve bağlı buldukları camia için çok önemli bir durum sözkonusudur.

Savcının veya bundan sonraki süreçlerde bazı yargı görevlilerinin kamuoyu önünde tartışılır olması mevcut hukuk düzeninde bir güven erimesi oluşturacaktır denilebilir. Ancak Türk hukuk ve yargı tarihinin içinde olanlar için bu güven erimesi sürpriz değildir. Cumhuriyet tarihinin hiçbir döneminde yargımız güven oluşturmadığı gibi, sürekli güvensizlik aşılmasıdır topluma.

Meslek hayatımız boyunca savcı ve hakimlerimizin ve tabii ki hukuk ve yargı sistemimizin adil olmayan uygulamalarını gören, yaşayan hukukçularız. Vakit olsa yüzlerce örneğini bugünkü örneklerden daha vahimlerini ortaya koyabiliriz.

Bu sözlerimizden sorunun tek müsebbibi olarak yargı mensupları olduğu anlaşılmalıdır. Hukuk ve yargı sistemini savcı ve yargıçlar yapmamaktadır. Sorumlu olanlar başta geçmiş ve mevcut siyasilerimiz olmak üzere hukukçularımız ve tüm aydınlarımızdır. Hukuk ve yargı sistemine güvensizlikle siyaset ve sosyal sisteme güven oranlarının birbirine yakın olduğunu düşünüyorum.

Başsavcıvekilinin tatili ve nüfuz kullanması ile ilgili konuşmak erkendir. Bu iş savcı ile bizzat ilgili olanların işidir. Sadece iddia düzeyindedir. Burada önemli bir husus da şudur. Yargı mensupları üzerinde sadece HSYK'nın nüfuzu veya yargı mensuplarının davranışları değil, iktidarın da yargı üzerinde vesayet kurması, olası aleyhe kararlara müdahale edebilmeleri de dikkate alınmalıdır. Buna ait örnekler de az değildir.

Yargı ve polis içinde var olduğu iddia edilen paralel yapı hakkında siz ne düşünüyorsunuz? Böyle bir yapı var mı? Böyle bir yapı varsa ve iddia edildiği gibi operasyonlar düzenliyorsa, yargıya nasıl güvenebiliriz? Bu anlamda bu iddialar nedeniyle ve yargının içinde bulunduğu durumu gözönüne alırsak bir reform çalışması içine girilmeli mi?

Paralel yapının varlığı tartışılmaz. Bu bugünün sorunu da değildir. 1997'de MGK ve DEMOKRASİ Hukuk - Ordu - Siyaset kitabımda TSK nezdinde kurulmuş MGK paralel yapısını anlatmıştım. Gerçekten de MGK, Başbakanlık Teşkilat yapısının bir kopyası olarak tüm bakanlık kadrosunun paraleli bir teşkilat yapısı kurmuştu.

Aynı şekilde 28 Şubat öncesi ve sonrasında hatta Osmanlı'nın son dönemlerinden bu yana devlete paralel yapılar olduğunu biliyoruz ve bu yapıların zaman zaman iktidar veya iktidar ortakları olduklarını da biliyoruz.

Şu anki iktidar da iktidara gelmeden önce devlete paralel bir yapılanmanın bilgisine sahipti. Kaldı ki bir MGK tecrübesi de yaşanmıştı. Ancak o günlerde bu yapıya ve benzerlerine ihtiyacı olduğunu düşünüyordu. Sadece adı geçen paralel yapılanmaya değil, olası tüm paralel yapılanmalara ihtiyaç hissediyordu ve çok da popülist davranmıştı. Hatta bu yapılanmaların her biri kendilerine ait kontenjanları kullanıyordu. Bunu açıkça da belli ediyorlardı.

İşin tehlikeli yanı, paralel yapılanmanın yargı kadrolarına da bulaşmasıdır. Yargının tarafsızlığı ve bağımsızlığı düşünülürken bunun ne kadar tehlikeli sonuçlar doğuracağı kuşkusuzdur. Nitekim şekil A'da görüldüğü gibi tehlike gelip çatmıştır. Şu andan itibaren, geçmişten bu yana güven erimesi içinde bulunan yargı tamamen güvenilirliğini yitirmiştir. Bu güven yitiği sadece yargıya değil, yargıyı da 2010'da yeniden dizayn eden iktidara karşı gelişmektedir.

Şimdi bir reform mutlaka gerekir ancak bu reform 2010 öncesine hatta Meclise sunulan tasarıda olduğu gibi daha da kötü hale dönmek şeklinde olursa yargıya ve siyaset kurumuna güvensizlik tavan yapacaktır. Nitekim konunun taraftar gibi tarafı olmayan hukukçuların güvenleri dip yapmıştır.

Eski Bakan Ömer Dinçer'in kamuda reform çalışmalarının neden baltalandığı şimdi daha iyi anlaşılıyor mu?

Hükümetin HSYK'ya yönelik son düzenlemesi hakkında ne düşünüyorsunuz? Düzenlemenin Anayasa Mahkemesi'nden döneceği iddia ediliyor. Siz de bu fikirde misiniz?

Hükümetin Adli Kolluk Yönetmeliğinde yaptığı ve Danıştay'ın yürürlüğünü durdurduğu değişiklik gibi HSYK için öngördüğü kanun değişikliği de AYM'den dönecektir. Kriz dönemlerinde siyaset kurumunun zecri tedbirler alması gerektiği yolundaki görüş, hukuk kuramları ile rastgele oynamayı içermez, içermemelidir. Bu değişiklikler bumerang gibidir. Hukuki düzenlemelerin kalıcı ve evrensel hukuk kurallarına uygun yapılması esastır. Günü birlik ve günü kurtarmaya yönelik kanuni düzenlemeler yargıya ve dola-

yısıyla da siyaset kurumuna güveni azaltır. Halk kitlelerinin sloganik taraftarlığı göz boyayıcıdır, aldatıcıdır ve geçicidir. Yapılan yasal düzenlemelerden zarar görenlerin taraftarlığı sona ereceği gibi karşı tarafta yer almasına, sonra da kaosa sebep olur.

Kamusal ve kamuyu ilgilendiren ihtilafların tek çözümü hukukun yaygınlaştırılmasıdır. Popülist politikalar ve görmezden gelmeler bir ülkenin hukukuna darbe vurmakta ve adaletsizliğe yol açabilmektedir. Hukuk bir oyun sahası değil, her şeyin kendine ait olduğu yere konması anlamına adaletin tesis edildiği mecra olarak görülmelidir. Bu konu en çok da siyaset kurumunu bağlamaktadır. Karşı taraf, paralel yapılanmalar, derin devlet, bunlar hep siyaset kurumunun zaafları ve kusurlarıdır.

on5yirmi5.com